

بررسی سیر کیفیت آموزشی در تاریخ تعلیم و تربیت ایران

به نام خداوند رحمان و رحیم

توسعه نهاد آموزش بعد از دارالفنون که ابتدا با تردید و ظن دولت‌های قاجار مواجه بود در واقع پاسخی به نیازهای تخصصی نیروی انسانی و بیشتر در حوزه تقویت بنیه نظامی کشور بود و بعد با تأسیس مدرسه رشديه در ۱۲۷۶ ه.ش در دوره قاجار و سپس در دوره پهلوی اول و دوم با توسعه مدارس ابتدایی و متوسطه (آموزش عمومی) مورد تأکید و توجه مردم و حاکمیت قرار گرفت. تأسیس مدارس ابتدایی و متوسطه و دارالمعلمین و دارالمعلمات نمونه‌ای از این نیاز شتابان است. گرچه کم‌کم با تأسیس مراکز آموزش عالی و به‌ویژه تأسیس دانشگاه تهران در سال ۱۳۱۳ توجه به تربیت نیروی متخصص متناسب با برنامه‌های آموزشی مورد توجه بیشتری قرار گرفت.

اما بررسی و عنایت به تاریخچه و سیر فلسفه آموزشی آن دوران (قاجار، پهلوی اول و دوم) و سیر و تاریخچه جریان‌های فکری و فرهنگی آن زمان نشان می‌دهد که این موضوع ضرورت بررسی دقیق‌تری دارد پژوهش‌های آموزشی نشان می‌دهد که نظام آموزشی کشور از نظر کیفی در این دوره دارای افت‌وخیزهای زیادی است شاخص‌های کیفیت آموزشی را اگر به‌طور کلی

۱- پاسخ به نیازهای توسعه‌ای جامعه ۲- توانمندی‌های عملکردی فارغ‌التحصیلان نسبت به برنامه‌های درسی و آموزشی در نظر بگیریم ملاحظه می‌شود این شاخص‌ها به صورت عمده‌ای فراز و فرود دارد که سیر و بررسی تاریخی آن از جهت‌های گوناگون می‌تواند مورد توجه باشد به نظر می‌رسد یکی از علل این افت تحصیلی، نبود فلسفه بومی در حوزه تعلیم و تربیت کشور در آن دوران بوده باشد و توسعه کمی نظام آموزشی ایجاد نیاز با توجه به ارتباطات بیشتر کشور با جامعه جهانی باشد اما بی توجهی به موضوع تربیت در آموزش که یکی از اهداف مهم نظام آموزش و پرورش کشور و حتی اولویت اول این نظام آموزشی است.

قصد داریم در این شماره و شماره آینده به این موضوعات بیشتر بپردازیم.

غلامرضا حمیدزاده*